

VADEMECUM

Bestrijding van rundertuberculose: nieuwe reglementering

Versie V02
In toepassing vanaf 01/02/2021

Bestemmingen

- Medewerkers van het FAVV;
- Veehouders;
- Dierenartsen;
- Erkende laboratoria in het kader van de bestrijding van rundertuberculose
- Gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ
- SCIENSANO.

INHOUDSOPGAVE

1. Doel
2. Toepassingsgebied
3. Referenties
4. Afkortingen
5. Werkgroepen
6. Bewaking

6.1. *Inleiding*

6.2. *Elementen van het toezicht*

6.2.1. *Algemeenheden*

6.2.2. *Algemeen kader*

7. Bestrijdingsmaatregelen

7.1. *Verdenking*

7.1.1. *Verdenking in het slachthuis*

7.1.2. *Verdenking bij een levend rund*

7.1.3. *Bedrijf onder verdenking*

7.2. *Haard*

7.2.1. *Epidemiologisch onderzoek om de contactbedrijven te inventariseren*

7.2.2. *Bevel tot slachting*

7.2.2.1. Instructies voor de exploitant van het slachthuis en de BMOAV

7.2.2.2. Instructies voor de transporteur

7.3. *Bevestigingsprocedure*

7.3.1. *Algemeenheden*

7.3.2. *Principe*

7.3.3. *Richtlijnen*

7.4. *Specifieke instructies: veehouder – bedrijfsdierenarts – ARSIA/DGZ – laboratoria*

7.4.1. *Instructies voor de veehouder*

7.4.1.1. *Algemeenheden*

7.4.1.2. *Vergoedingen bij de slachting op bevel van runderen*

7.4.2. *Instructies voor de dierenarts*

- 7.4.2.1. Algemeenheden
- 7.4.2.2. Richtlijnen
- 7.4.2.3. Vergoedingen

7.4.3. *Instructies voor ARSIA en DGZ (gezondheidsadministratie)*

- 7.4.3.1. Algemeenheden
- 7.4.3.2. Praktische voorbereiding
- 7.4.3.3. Vergoeding

7.4.4. *Instructies voor de laboratoria*

- 7.4.4.1. Algemeenheden
- 7.4.4.2. Verwerking en bewaring van de monsters
- 7.4.4.3. Niet-conforme monsters / niet-conforme resultaten
- 7.4.4.4. Beheer van de niet-afdoende resultaten
- 7.4.4.5. Beheer van de monsters bij aankomst in het laboratorium
- 7.4.4.6. Beheer van de IFNg-tests in geval van een haard (haarden)
- 7.4.4.7. Rapportage
- 7.4.4.8. Transfer van de monsters van de laboratoria naar sciensano
- 7.4.4.9. Vergoedingen

8. Rol van Sciensano

9. Rol van het FAVV

- 9.1. *Algemeenheden*
- 9.2. *Opvolging van de niet-conforme resultaten*
- 9.3. *Opvolging van de niet-uitgevoerde taken*
- 9.4. *Contactgegevens van de LCE's (primaire productiesector)*

10. Bijlagen en bijbehorende documenten

1. Doel.

Deze procedure beschrijft de nieuwe bestrijdingsmaatregelen tegen rundertuberculose in de rundveestapel, verduidelijkt de regels en overeenkomsten die in dit kader zijn vastgesteld met de betrokken partijen en de stakeholders, en beschrijft de verantwoordelijkheden van elke actor.

2. Toepassingsgebied.

Bewakingsmaatregelen voor het behoud van het tuberculosevrije statuut van België, maatregelen bij een vermoeden en maatregelen bij een haard.

3. Referenties.

- Dierengezondheidswet van 24 maart 1987;
- Koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen;
- Koninklijk besluit van 17 januari 2021 betreffende de bestrijding van rundertuberculose;
- Koninklijk besluit van 20 november 2009 betreffende de erkenning van dierenartsen;
- Koninklijk besluit van 23 maart 2011 tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor runderen;
- Koninklijk besluit van 14/11/2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen.

4. Afkortingen

- FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;
- ARSIA: Association Régionale de Santé et d'Identification Animales asbl;
- DGZ: Dierengezondheidszorg Vlaanderen vzw;
- SCIENSANO: Nationaal referentielaboratorium, zoals bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende de erkenning van de laboratoria die analyses uitvoeren in verband met de veiligheid van de voedselketen;
- LCE: Lokale Controle Eenheid;
- IFNg : interferon-gammatest = een cellulaire immuniteitstest om de reactie van het immuunsysteem op het tuberculose-agens aan te tonen.

5. Werkgroepen

- TUB Labo-groep : groep die belast is met de technische/praktische aspecten van het nieuwe programma;
- Task Force opvolging: groep bestaande uit vertegenwoordigers van de rundveesector, dierenartsen, Sciensano, de gezondheidsadministratie ARSIA/DGZ en de federale overheid, belast met de evaluatie van de uitvoering en de ontwikkeling van het nieuwe controleprogramma ;
- Groep Communicatie : groep bestaande uit vertegenwoordigers van de federale overheid, de gezondheidsadministratie van DGZ en ARSIA en Sciensano, die verantwoordelijk zijn voor de

identificatie van de communicatiebehoeften en de follow-up daarvan;

- Groep coördinatie uitbraak : groep bestaande uit vertegenwoordigers van het FAVV en van de verschillende laboratoria die gemachtigd zijn om analyses uit te voeren in het kader van de bestrijding tegen tuberculose met het oog op het beheer van de verdeling van de monsters in geval van een uitbraak van tuberculose.

6. Bewaking

6.1. Inleiding.

Het doel van het toezicht is te zorgen voor de opvolging van risicobedrijven (gerichte bewaking) en om elk jaar 1/5de van de runderbeslagen te controleren (standaard bewaking), buiten de bedrijven die reeds op tuberculose worden gecontroleerd, met uitzondering van de mestkalverbedrijven en de mestbedrijven zoals gedefinieerd in het koninklijk besluit van 25 november 2016 betreffende de bestrijding van infectieuze boviene rhinotracheïtis.

Waar mogelijk wordt de bemonstering tijdens de wintercampagne georganiseerd. De serologische screening op tuberculose wordt uitgevoerd op dezelfde monsters als deze die zijn afgenomen in het kader van het koninklijk besluit van 25 november 2016 betreffende de bestrijding van infectieuze boviene rhinotracheïtis, op voorwaarde dat zij voldoen aan de vereiste criteria.

Voor melkveebedrijven die testen uitvoeren op melk voor het behoud van het I3-statuut en het verkrijgen/behoud van het I4-statuut, moet dus om de 5 jaar een bloedname worden gepland .

6.2. Elementen van de bewaking.

6.2.1. Algemeenheden

De bewaking op rundertuberculose bestaat uit 6 onderdelen. Een beslag kan slechts voor één onderdeel worden geselecteerd. De diagnostische methoden die bij het toezicht worden gebruikt, zijn de volgende niet-bacteriologische tests:

- De ELISA-test om de aanwezigheid van antilichamen tegen het rundertuberculose-agens aan te tonen;
- De IFNg-test om de reactie van het immuunsysteem op het tuberculose-agens aan te tonen.

Elke ELISA- of IFNg-test die een eerste niet-negatief resultaat heeft opgeleverd (volgens de beslissingstabel gevalideerd door de "TUB Labo"- groep), wordt onderworpen aan een bevestigingsprocedure voordat het FAVV het rund als "verdacht" wordt verklaard (zie punt 7.3).

De bevestigingsprocedure van een IFNg test is niet van toepassing indien de IFNg- en ELISA-tests tegelijkertijd op hetzelfde monster of op een monster dat afzonderlijk van hetzelfde rund is afgenomen, een niet-negatief resultaat voor beide testen oplevert (volgens de beslissingstabel gevalideerd door de "TUB Labo"- groep). In het laatste geval wordt het dier ambtshalve beschouwd als verdacht aangetast.

Onderdeel 1 – Standaard bewakingsprogramma

- 1/5 van de bedrijven (buiten de bedrijven die reeds voor tuberculose worden opgevolgd);
- Willekeurige selectie van runderen van dieren van meer dan 12 maanden oud indien deze categorie dieren minstens 50 % van het totale aantal runderen in het bedrijf uitmaakt. In de overige gevallen

gebeurt de selectie uit het totale aantal runderen. Het aantal af te nemen monsters is afhankelijk van het totale aantal runderen dat volgens bemonsteringstabel A in het bedrijf aanwezig is. De identiteit van de te bemonsteren dieren wordt vastgesteld door de gezondheidsdienst van ARSIA/DGZ;

- **BEMONSTERINGSTABEL A**

Omvang van het beslag	Aantal te bemonsteren runderen
>260	20
[80-260]	19
[40-79]	18
[20-39]	16
[16-19]	13
[14-15]	12
[13]	11
[12]	10
[10-11]	9
[1-9]	Alle dieren

De ELISA-test moet worden uitgevoerd op een bloedmonster (indien mogelijk op het monster dat is afgenomen in het kader van de bestrijding van infectieuze bovine rhinotracheitis). Voor melkveebedrijven die testen laten uitvoeren op melk voor het behoud van het I3-statuuut en het verkrijgen/behoud van het I4-statuuut, moet dus om de vijf jaar een bloedname worden voorzien;

- Als de ELISA-test niet-negatief blijkt te zijn, wordt deze bevestigd door de Enferplex-test die bij Sciensano wordt uitgevoerd (zie punt 7.3).
- In geval van een bevestigde positieve ELISA-test worden alle runderen van het beslag die voor het eerst zijn bemonsterd + een aantal extra willekeurig geselecteerde runderen ouder dan zes maanden met het oog op de uitvoering van twee testen, bemonsterd: een ELISA- en een IFNg-test. Het aantal te bemonsteren runderen is afhankelijk van het totale aantal runderen in het beslag volgens bemonsteringstabel B:

BEMONSTERINGSTABEL B

Omvang van het beslag	Definitief aantal te bemonsteren runderen
>260	40
[80-260]	39
[40-79]	38
[20-39]	Alle dieren van meer dan 6 maanden
[16-19]	Alle dieren van meer dan 6 maanden
[14-15]	Alle dieren van meer dan 6 maanden
[13]	Alle dieren van meer dan 6 maanden
[12]	Alle dieren van meer dan 6 maanden
[10-11]	Alle dieren van meer dan 6 maanden
[1-9]	Alle dieren van meer dan 6 maanden

De bedrijven en runderen worden geselecteerd door de gezondheidsdienst van DGZ/ARSIA (zie punt 7.4.3.1).

Onderdeel 2 – Bewakingsprogramma die van toepassing is voor runderen die afkomstig zijn uit een regio die niet officieel vrij is van tuberculose

Individueel: ELISA +IFNG-testen op runderen van meer dan zes maanden oud die worden ingevoerd uit derde landen of die afkomstig zijn uit of geboren zijn in een lidstaat of een deel van een lidstaat dat niet officieel vrij is van tuberculose.

Deze testen dienen jaarlijks op deze runderen worden uitgevoerd gedurende de drie jaar die volgen op hun aankomst op het nationale grondgebied.

De runderen worden geselecteerd door de gezondheidsdienst van DGZ/ARSIA (zie punt 7.4.3.1)

Onderdeel 3 – bewakingsprogramma die moet worden uitgevoerd in de bedrijven waarvoor een rund verdachte tuberculoseletsels bij de autopsie heeft vertoond.

- Binnen 12 maanden na de autopsie van een verdacht rund moet het beslag waartoe het rund behoorde, worden onderworpen aan een serologisch onderzoek (ELISA-test). Deze maatregel is van toepassing vanaf de datum van inwerkingtreding van het nieuwe koninklijk besluit (01-02-2021).
- Selectie van runderen en tests : zie onderdeel 1.

Onderdeel 4 – Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd in bedrijven waar de verdenking van besmetting met het tuberculose-agens in het voorgaande jaar is opgeheven.

Selectie van runderen en tests : zie onderdeel 1

Zijn betrokken :

- De contactbedrijven van een haard in jaar n-1;
- Bedrijf waar een aangetast rund in het jaar n-1 minder dan 30 dagen heeft verbleven;
- Bedrijven waar een rund na een bevestigingsprocedure met een tweede test in het kader van de bewaking in het jaar n-1 verdacht is bevonden;
- Bedrijven waar een uit een risicoland ingevoerd rund in het jaar n-1 niet-negatief is getest.

De lijst van de bedrijven wordt door het FAVV aan de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA meegedeeld en de runderen worden door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA geselecteerd (zie punten 7.4.3.1.)

Voor 2021 heeft deze component alleen betrekking op beslagen die tijdens de winterscreening van 2019-2020 een twijfelachtig of positief resultaat van de tuberculinetest hebben laten zien.

Onderdeel 5 – Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd in vrijgegeven bedrijven nadat deze als haard werden verklaard

- Haarden die na volledige ruiming van de runderen zijn vrijgegeven:

Gedurende de 5 jaar na de herbevolking wordt het beslag bemonsterd voor een ELISA-test →zie onderdeel 1 voor de selectie van de runderen).

- Haarden die na gedeeltelijke ruiming van de runderen zijn vrijgegeven:

ELISA-test + IFNg-test op alle runderen van meer dan 6 maanden oud gedurende 5 jaar na de vrijgave van de haard.

De lijst van de bedrijven wordt door het FAVV aan de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA meegedeeld en de te bemonsteren runderen worden door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA geselecteerd (zie punten 7.4.3.1.).

Onderdeel 6 – Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd in bedrijven die het voorwerp van een gedeeltelijke screeningbeoordeling hebben uitgemaakt met een gunstig resultaat

- Dit geldt voor beslagen bedoeld in de onderdelen 1 tot 5 die zijn bemonsterd voor een IFNg-test en waarvan de bemonsterde runderen "niet verdacht" bleken te zijn.
- In het jaar volgend op het serologisch onderzoek: ELISA-test die wordt uitgevoerd bij de runderen uit het beslag overeenkomstig de modaliteiten van onderdeel 1.
- De lijst van de bedrijven wordt door het FAVV aan de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA meegedeeld en de runderen worden door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA geselecteerd (zie punten 7.4.3.1.).

Dit onderdeel 6 is niet van toepassing voor het eerste jaar van toepassing van het nieuw koninklijk besluit (2021).

6.2.2. Algemeen kader.

- De bewaking heeft alleen betrekking op runderen en rundveebedrijven, met uitzondering van mestbedrijven;
- De bemonstering wordt uitgevoerd door de bedrijfsdierenartsen (of de plaatsvervangende bedrijfsdierenartsen).

De algemene taakverdeling is als volgt:

- De gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ is verantwoordelijk voor de praktische organisatie van het toezicht. Zij selecteert de te bemonsteren runderen uit de beslagen waarop het bewakingsprogramma betrekking heeft: zie punt 7.4.3.2. Zij deelt de bedrijfsdierenarts en de betrokken veehouder de identiteit van de te bemonsteren runderen, de uit te voeren testen en de periode waarin de bemonstering moet worden uitgevoerd, mee;
- De bedrijfsdierenartsen zijn verantwoordelijk voor de bemonstering, de kwaliteit van de monsters en de levering van de monsters aan de laboratoria op basis van het algemene document dat door de gezondheidsdienst van ARSIA/DGZ ter beschikking wordt gesteld;
- De veehouders zijn verantwoordelijk voor het tijdig contacteren van hun bedrijfsdierenarts en het verlenen van alle nodige hulp bij de uitvoering van de bemonstering.
- Een werkgroep 'task force opvolging' zal in 2021 meerdere malen bijeenkomen om de opstelling en de ontwikkeling van het monitoringprogramma te beoordelen.

7. Bestrijdingsmaatregelen

7.1. Verdenking

7.1.1. Verdenking in het slachthuis

- Wanneer een dierenarts bij het onderzoek van een rund in het slachthuis tuberculose vaststelt of vermoedt, verwijdert hij bij dat dier alle abnormale lymfeklieren en letsels waarvan wordt vermoed dat

ze door tuberculose zijn aangetast.

Wanneer het karkas van een rund dat in opdracht van het FAVV wordt geslacht geen letsels vertoont, moeten monsters worden afgenomen van de retrofaryngeale, bronchiale, mediastinale, retromammaire, mandibulaire, mesenterale, iliacale, parotide, inguinale, hepatische en pancreatische lymfeklieren.

- De dierenarts stuurt de monsters naar het laboratorium van Sciensano voor een PCR-test en een kweek.
- Het statuut van het bedrijf van herkomst van het rund blijft ongewijzigd in afwachting van het resultaat van de PCR-test.

7.1.2. Verdenking bij een levend rund

- De ELISA-test + IFNg-test die moeten worden uitgevoerd op twee bloedmonsters van het verdachte rund. Een buisje voor de serologie (droge buis met rode dop), en een buisje voor de IFNg-test heparinized buis met groene dop);
- Bevestigingstest indien één van de twee oorspronkelijke tests niet negatief is (volgens de beslissingstabel gevalideerd door de "TUB Labo"- groep);
- Een bevel tot slachten voor het rund indien het resultaat van de twee oorspronkelijke testen volstaat om het rund als verdacht aangetast te benoemen overeenkomstig de door de TUB Labo- groep gevalideerde beslissingstabel, of indien het rund aan het einde van de bevestigingsprocedure verdacht wordt verklaard .

7.1.3. Bedrijf onder verdenking

- Schorsing van het « vrije » statuut van het bedrijf
- ELISA-test + IFNg-test op alle runderen van meer dan 6 maanden oud die moeten worden uitgevoerd binnen 30 dagen na schorsing van het statuut;
- Geen verplaatsingen, behalve het rechtstreekse vervoer naar het slachthuis of het vervoer van kalveren jonger dan 6 weken naar een mestbedrijf;
- Beperkingen voor de melk en melkproducten;
- Opheffing van het vermoeden:
 - alle ELISA- en IFNg-testen maken het mogelijk de runderen onverdacht te verklaren volgens de beslissingstabel die door de "TUB Labo"-groep is gevalideerd (desgevallend, na de bevestigingsprocedure), en;
 - alle verdacht aangetaste runderen werden op bevel geslacht en het resultaat van de PCR-test of de kweek is negatief.

7.2. Haard

- Intrekking van het « vrije » statuut;
- ELISA-test + IFNg-test op alle runderen van meer dan 6 maanden oud die moeten worden uitgevoerd binnen 30 dagen na intrekking van het statuut. In geval van een haard worden de ELISA- en IFNg-tests door Sciensano uitgevoerd;
- Geen verplaatsingen, behalve voor het rechtstreekse vervoer naar het slachthuis of het vervoer van kalveren jonger dan 6 weken naar een mestbedrijf na een gunstig epidemiologisch onderzoek door het FAVV;
- Bevel tot slachten van de runderen die volgens de beslissingstabel, die door de TUB Labo-groep werd

- gevalideerd, verdacht aangetast zijn of mogelijk geïnficeerd zijn. (geen bevestigingsprocedure);
 - Alternatief 1 : gedeeltelijke slachting mogelijk indien de testen voor de betrokken groep negatief zijn en de gezondheidssituatie dit mogelijk maakt;
 - Alternatief 2 : mogelijk doden in plaats van slachten, maar op kosten van de veehouder.
- Beperkingen voor de melk en melkproducten (Het is verboden om melk van runderen met een afslachting op bevel te verkopen, te laten ophalen of te gebruiken.);
- Reiniging en desinfectie van de installaties en apparatuur: nadien ter plaatse te controleren door de LCE's;
- Vernietiging of verwerking van mest, drijfmest en gier (er is een specifieke instructie van het FAVV die indien nodig aan de betrokken veehouders wordt meegedeeld) ;
- Vrijgave van de haard:

Gedeeltelijke slachting :

- alle dieren ouder dan zes weken hebben negatief gereageerd op een eerste vergelijkende tuberculatietest die niet eerder werd uitgevoerd dan 60 dagen na de datum waarop werd bevestigd dat alle runderen met een "bevel tot slachting" werden geslacht of gedood;
- een ELISA-test en een IFNG-test zijn uitgevoerd op alle runderen die niet binnen 15 tot 30 dagen na de datum van de eerste tuberculatie zijn geslacht en waarvan de resultaten voor alle bemonsterde dieren gunstig is volgens de beslissingstabel die door de "TUB Labo"-groep is gevalideerd;
- alle dieren ouder dan zes weken hebben negatief gereageerd op een tweede vergelijkende tuberculatietest die vier tot vijf maanden nadat het laatste dier dat een bevel tot slachting had gekregen, was geëlimineerd, werd uitgevoerd.

Totale slachting :

- alle runderen werden geruimd;
- het bedrijf is gereinigd en gedesinfecteerd: gecontroleerd door LCE;
- de plaats en de datum van de slachting worden door de LCE aan Sciensano meegedeeld.

7.2.1. Epidemiologisch onderzoek om de contactbedrijven te inventariseren

- FAVV voert een onderzoek uit waarbij de contactbedrijven worden geïdentificeerd en op een kaart worden aangegeven;
- Plaatsen van de contactbedrijven onder verdenking (zie punt 7.1.3);
- Sciensano ontvangt een kopie van deze kaart en roept een vergadering van de betrokken laboratoria bijeen;
- Ter voorbereiding op deze bijeenkomst stuurt Sciensano de kaart van de contactbedrijven naar de verschillende laboratoria die, elk volgens de dichtstbijzijnde afstandscriteria, een lijst opstellen van de bedrijven waarvoor zij de analyses kunnen uitvoeren;
- Organisatie van een videoconferentie van de FAVV-laboratoria (groep coördinatie uitbraak) zodra de lijst van contactbedrijven bekend is, om de capaciteit van de laboratoria voor het uitvoeren van IFNG-testen binnen 30 dagen na de schorsing van het vrije statuut te evalueren (zie punt 7.1.3). Afhankelijk van de resultaten, de planning van ELISA- en IFNG-tests of vergelijkende intradermale tuberculatietests bij dieren ouder dan 6 weken, indien de termijn voor serologische tests meer dan 30 dagen bedraagt (zie punt 7.4.4.6).

7.2.2. Bevel tot slachting

- De lijst van de slachthuizen die runderen met een bevel tot slachting kunnen opvangen, wordt

gepubliceerd op de website van het FAVV (Professionelen > Dierlijke productie > Dieren > Dierengezondheid > Algemeenheden);

- Slachting van de runderen binnen een termijn van 30 dagen;
- Rechtstreeks transport van runderen met een bevel tot slachting van het bedrijf naar het slachthuis: transport verzegeld door het FAVV;
- Het vervoersdocument en het bevel tot slachting worden door het FAVV (LCE) afgegeven voor het transport naar een aangewezen slachthuis.

7.2.2.1. Instructies voor de exploitant van het slachthuis en de BMO AV

- De exploitant van een slachthuis die runderen met een "bevel tot slachting" in het kader van de bestrijding van tuberculose of runderen van een haard slacht, vermeldt de specifieke reden voor de slachting in het register van het slachthuis;
- De exploitant van het aangewezen slachthuis houdt de runderen met een "bevel tot slachting" gescheiden van de andere runderen en slacht ze uiteindelijk binnen 24 uur na hun aankomst;
- Voordat het dier wordt geslacht, controleert de BMO de juistheid van de documenten en voert de ante-mortem keuring van de runderen uit en deelt vervolgens de resultaten van de inspecties in Beltrace mee;
- De aangewezen BMO van het slachthuis bezorgt het ondertekende en ingevulde document van het bevel tot slachting en het transport terug aan de LCE die het document opgesteld heeft, nadat hij zijn deel heeft ingevuld en ondertekend;
- De exploitant van het aangewezen slachthuis laat de reiniging en ontsmetting van het slachthuis na het slachten van de runderen met een "bevel tot slachting" door de BMO beoordelen voordat er een nieuwe slachtactiviteit plaatsvindt.

7.2.2.2. Instructies voor de transporteur

- De transporteur vervoert de runderen met een bevel tot slachting en een vervoersvergunning in zijn verzegelde voertuig rechtstreeks van het bedrijf naar het aangewezen slachthuis;
- De transporteur bevestigt dat hij kennis heeft genomen van de aard van het transport door het invullen en ondertekenen van zijn deel van het hem bezorgde vervoersdocument;
- De transporteur die de runderen met een "bevel tot slachting" naar het aangewezen slachthuis heeft vervoerd, laat de reiniging en ontsmetting van het voertuig door de BMO van het Agentschap beoordelen voordat hij het slachthuis verlaat.

7.3. Bevestigingsprocedure

7.3.1. Algemeenheden

Elk niet-bacteriologisch onderzoek (ELISA, IFNg) dat heeft geleid tot een mogelijk geïnfecteerd rund volgens de beslissingstabel die door de "TUB Labo"-groep werd gevalideerd, wordt onderworpen aan een bevestigingsprocedure voordat het Agentschap het betrokken dier als "verdacht rund" aanwijst.

In de volgende gevallen wordt echter geen bevestigingsprocedure voor een IFNg test ingesteld:

1° indien het bedrijf waar het rund verblijft, als haard wordt gemeld;

2° of de ELISA-test en de IFNg-test die gelijktijdig op hetzelfde monster of op een afzonderlijk monster van hetzelfde rund zijn uitgevoerd, elk een niet-negatief resultaat opleveren (volgens de beslissingstabel die door de TUB Labo- groep is gevalideerd).

7.3.2. Principe

Een positieve ELISA-test wordt bevestigd door een Enferplex-test die bij Sciensano wordt uitgevoerd (zie transportmodaliteiten punt 7.4.4.8).

Voor ieder mogelijk geïnfecteerd rund volgens de beslissingstabel gevalideerd door de "TUB Labo" - groep, wordt een bevestiging van toepassing door een tweede IFNg-test die wordt uitgevoerd door hetzelfde laboratorium dat de eerste test heeft uitgevoerd of door een ander laboratorium, afhankelijk van de beschikbare capaciteit.

7.3.3. Richtlijnen

In het geval van een niet-negatief ELISA-resultaat stuurt het laboratorium dat de test heeft uitgevoerd een bloedmonster naar sciensano om de Enferplex-bevestigingstest uit te voeren.

In geval van een mogelijk geïnfecteerd rund volgens de beslissingstabel gevalideerd door de "TUB Labo"- groep, stuurt de LCE een verzoek tot bemonstering naar de dierenarts van het betrokken bedrijf om de bevestigingstest uit te voeren. Dit verzoek aan de bedrijfsdierenarts wordt doorgegeven aan de gezondheidsadministratie ARSIA/DGZ die verantwoordelijk is voor het drukken van de formulieren die alle administratieve gegevens bevatten die de administratieve behandeling door het laboratorium vergemakkelijken en waarin op gestandaardiseerde wijze de informatie en de redenen worden gespecificeerd die in het testrapport moeten worden vermeld en die aan de databank moeten worden meegedeeld.

7.4. Specifieke instructies: veehouder – bedrijfsdierenarts – ARSIA/DGZ - laboratoria

7.4.1. Instructies voor de veehouder

7.4.1.1. Algemeenheden.

Voor elk officieel programma wordt er – zoals ook wettelijk bepaald – van de veehouder als verantwoordelijke van het beslag verwacht dat hij de bedrijfsdierenarts oproept voor de monsterneming of tuberculinaties en de nodige schikkingen treft zodat de dierenarts zijn opdracht in optimale omstandigheden correct kan uitvoeren.

Dit betekent concreet dat verwacht wordt dat de veehouder:

- zijn bedrijfsdierenarts tijdig contacteert en afspraken maakt omtrent de uit te voeren monsternemingen en/of tuberculinaties (in geval van een overschrijding van de capaciteit van de laboratoria of vrijgave van de haard);
- alle vereiste hulp verleent, in het bijzonder om de dieren in bedwang te houden;
- zorgt dat alle dieren correct geïdentificeerd zijn;
- de dierenarts bijstaat wanneer deze de monsternemingen of tuberculinaties uitvoert of afleest;
- alle nodige administratieve informatie ter beschikking houdt van de dierenarts;
- indien de dierenarts weigert om de missie uit te voeren, dan zal de veehouder de LCE hiervan onmiddellijk schriftelijk (per mail of per fax) (zie punt 8.4) op de hoogte brengen;
- zijn runderen met een bevel tot slachting te laten slachten in een slachthuis van zijn keuze

uit de lijst die het FAVV ter beschikking stelt, uiterlijk binnen 30 dagen na de kennisgeving door het FAVV;

- minstens 48 uur vóór het transport naar het aangewezen slachthuis telefonisch of elektronisch een verzoek om vervoersdocumenten bij het LCE indient;
- het aangewezen slachthuis minstens 48 uur vóór het transport in kennis stelt van de aankomst van de runderen met een bevel tot slachting;
- vult zijn deel van het vervoersdocument in en bezorgt het aan de transporteur.

Indien de verantwoordelijke van het beslag weigert om de dierenarts op te roepen of bij te staan bij het uitvoeren van de bloedneming of de tuberculatie, dan zal het beslag ambtshalve als verdacht of als hard worden beschouwd en zal het geblokkeerd worden tot de gevraagde opdracht uitgevoerd is (*artikel 62 van het koninklijk besluit van 17-01-2021 betreffende de bestrijding van rundertuberculose*);

Bovendien is deze weigering een strafbaar feit dat wordt bestraft met het opstellen van een proces-verbaal, dat eerst aan de commissaris voor administratieve boetes wordt toegezonden en vervolgens, als er geen schikking wordt getroffen, aan de procureur-generaal van de Koning wordt toegezonden (*artikel 23, 3°, b) van de wet van 24 maart 1987 betreffende de diergezondheid; artikel 3 van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen*).

7.4.1.2. **Vergoedingen bij de slachting op bevel van runderen.**

De persoon die de verantwoordelijke is voor de runderen die op bevel worden geslacht, ontvangt een vergoeding voor zijn runderen die door het Fonds wordt betaald.

De documenten met betrekking tot de evaluatie van runderen zijn beschikbaar op de website van de FOD Volksgezondheid: <https://www.health.belgium.be/nl/runderen>

7.4.2. **Instructies voor de dierenarts.**

7.4.2.1. **Algemeenheden.**

De bedrijfsdierenarts (of een dierenarts aangesteld door en onder verantwoordelijkheid van de bedrijfsdierenarts) is verantwoordelijk voor:

Voor de tuberculaties:

- het minimum 24u op voorhand melden van de datum en tijdstip van de uit te voeren tuberculaties aan de betrokken LCE;
- het uitvoeren van tuberculaties, het aflezen ervan na 72 uur en het rapporteren van de resultaten aan de hand van het algemene document dat door de gezondheidsdienst van ARSIA/DGZ ter beschikking wordt gesteld. Elke positieve of twijfelachtige tuberculineractie moet echter onmiddellijk worden gemeld aan de LCE van het beslag;

Voor de bloednames:

- Het uitvoeren van de geplande monsternemingen volgens de onderstaande instructies (onder voorbehoud dat hij tijdig door de veehouder werd uitgenodigd);
- In geval van screening (alleen bloedmonster voor ELISA-test) , is de dierenarts verantwoordelijk:
 - o Voor de afname van serum;

- voor de identificatie van het monster;
- voor de bewaring op de dierenartspraktijk onder optimale omstandigheden totdat het door het erkende laboratorium kan worden opgehaald;
- voor de conforme aflevering aan de ophaaldienst van DGZ/ARSIA binnen 8 dagen
- In geval van dubbele staalname (voor een ELISA test en een IFNg test) is de dierenarts verantwoordelijk:
 - voor de afname van serum en niet-gecoaguleerd bloed;
 - voor de identificatie van het monster;
 - voor de bewaring van de bloedstalen (IFNg) **tussen 16° en 23° ; zeker niet aan 4°**: tot het moment van de ophaling van het staal op het beslag;
 - voor de voorafgaande afspraak met het laboratorium voor een IFNg-test minstens 3 werkdagen op voorhand.

Bij de introductie van runderen uit landen die niet officieel vrij zijn van tuberculose:

- zelf contact opnemen met het laboratorium om een afspraak te maken voor een IFNG-test;
- de bemonstering uitvoeren en het afgenomen monster binnen 8 uur na de afname naar het laboratorium vervoeren;
- een tweede bloedmonster te nemen dat zal dienen om een ELISA-test uit te voeren;

Elke dierenarts krijgt daartoe van de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA een lijst met te bemonsteren of te tuberculineren beslagen en de periode waarin de bemonsteringen/tuberculinaties moeten worden uitgevoerd. De gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ stelt hetzij een lijst met individueel te bemonsteren dieren, dan wel een lijst met dieren die behoren tot de te bemonsteren leeftijdscategorie en de passende instructies, ter beschikking.

De dierenarts controleert zijn dienst opdrachten na ontvangst:

- Indien hij meent in de onmogelijkheid te zijn om een bepaalde opdracht uit te voeren, dan verwittigt hij de LCE hiervan schriftelijk (per mail of per fax) (zie punt 9.4). Hij vermeldt daarbij de identificatie van het beslag, de reden van het niet kunnen uitvoeren van de monsterneming of de tuberculinatie, alsook de betrokken opdracht;
- Indien de LCE oordeelt dat de reden geldig is, dan brengt ze de veehouder, de dierenarts en de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA hiervan op de hoogte;
- Indien de LCE oordeelt dat de reden ongeldig is of onvoldoende gemotiveerd, dan zullen de monsterneming of de tuberculinatie alsnog binnen de gestelde periode moeten uitgevoerd worden. De veehouder, de dierenarts en de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA worden hiervan door de LCE op de hoogte gebracht;
- Indien het een "import risk" rund betreft dat ondertussen werd verkocht aan een ander beslag, dan stelt de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA een nieuwe opdracht op voor het beslag waar het rund zich nu bevindt;
- Indien blijkt dat onvoldoende dieren van de originele opdracht nog aanwezig zijn in het beslag, dan contacteert hij/zij de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA voor een actueel opdrachtenformulier (bemonsteringslijst);
- Als het aantal te nemen monsters te groot is of als de bemonstering niet in één dag kan worden uitgevoerd, kan de bedrijfsdierenarts een collega onder zijn verantwoordelijkheid inschakelen of de bemonstering in meerdere dagen splitsen.

Indien de bedrijfsdierenarts geconfronteerd wordt met een weigering van de verantwoordelijke van het veebeslag om de gevraagde monsterneming of tuberculatie te laten uitvoeren, dan zal hij de LCE hiervan onmiddellijk schriftelijk (per mail of per fax) (zie punt 9.4) op de hoogte stellen.

Indien de bedrijfsdierenarts niet beschikbaar is, dan verzekert hij zich ervan dat zijn opdrachten worden uitgevoerd door de plaatsvervangende bedrijfsdierenarts.

7.4.2.2. Richtlijnen.

Monsters die worden afgenomen in het kader van serologische tests (ELISA) moeten worden afgenomen met buisjes die geen antistollingsmiddel (rode dop) bevatten. Monsters voor IFNg-tests moeten worden afgenomen uit buizen die antistollingsmiddelen bevatten - lithiumheparine (groene dop). Buizen met antistollingsmiddel moeten direct na de bloedafname worden omgekeerd en meerdere malen gezwenkt om een homogene verdeling van het antistollingsmiddel mogelijk te maken en zo stolselvorming te voorkomen.

Zoals aangegeven in punt 5.2.2, hangt het aantal te bemonsteren dieren af van het onderdeel van het toezicht of de reden. De onderstaande cijfers geven het aantal dieren aan dat voor de betrokken leeftijdscategorie dient bemonsterd te worden. Indien de groep minder dieren bevat, dan worden alle aanwezige dieren bemonsterd.

- Onderdeel 1 – Standaard bewakingsprogramma:
 - Categorie dieren van 12 maanden en ouder: 1 buisje gecoaguleerd bloed (zonder anticoagulans, rode dop).

 - Indien de eerste test (ELISA) bevestigd positief is: 1 buisje gecoaguleerd bloed (zonder anticoagulans, rode dop). en 1 buisje niet-gecoaguleerd bloed (met anticoagulans lithiumheparine, groene dop) voor de betrokkenen runderen dat moet meerdere malen gezwenkt worden;

- Onderdeel 2 – Bewakingsprogramma die van toepassing voor runderen die afkomstig zijn uit een regio die niet officieel vrij is van tuberculose:
 - Runderen ouder dan 6 maanden die individueel aangeduid worden: gecoaguleerd bloed (buisje zonder anticoagulans - rode dop) en 1 buisje niet-gecoaguleerd bloed (met anticoagulans lithiumheparine, groene dop) meerdere malen te zwenken;

- Onderdeel 3 – Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd in de bedrijven waarvoor een rund verdachte tuberculoseletsels bij de autopsie heeft vertoond.
 - Runderen ouder dan 6 maanden: 1 buisje gecoaguleerd bloed (zonder anticoagulans, rode dop) en 1 buisje niet-gecoaguleerd bloed (met anticoagulans lithiumheparine, groene dop) meerdere malen te zwenken;

- Onderdeel 4 – Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd in bedrijven waar de verdenking van besmetting met het tuberculose-agens in het voorgaande jaar is opgeheven.
 - Runderen ouder dan 6 maanden: 1 buisje gecoaguleerd bloed (zonder anticoagulans, rode dop) en 1 buisje niet-gecoaguleerd bloed (met anticoagulans, groene dop) meerdere malen te zwenken

- Onderdeel 5 – Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd in vrijgegeven bedrijven nadat ze als haard zijn gemeld
 - Indien totale eliminatie: runderen ouder dan 6 maanden:
 - 1 buisje gecoaguleerd bloed (zonder anticoagulans, rode dop).

- Indien gedeeltelijke eliminatie: runderen ouder dan 6 maanden
1 buisje gecoaguleerd bloed (zonder anticoagulans, rode dop) en 1 buisje niet-gecoaguleerd bloed (met anticoagulans lithiumheparine, groene dop) meerdere malen te zwenken.
- Onderdeel 6 – Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd in bedrijven die het voorwerp van een gedeeltelijke screeningbeoordeling hebben uitgemaakt met een gunstig resultaat
Runderen ouder dan 6 maanden :
1 buisje gecoaguleerd bloed (zonder anticoagulans, rode dop) en 1 buisje niet-gecoaguleerd bloed (met anticoagulans lithiumheparine, groene dop) meerdere malen te zwenken.
- Vermoeden
Runderen ouder dan 6 maanden : (ELISA +IFNg)
- Haard
 - Runderen ouder dan 6 maanden : ELISA + IFNg
 - Tuberculaties van alle runderen ouder dan 6 weken
- Introductie van een rund uit een niet-officieel tuberculosevrije zone
 - Rund ouder dan 6 maanden: ELISA +IFNg
De dierenarts neemt zelf contact op met de gezondheidsdienst ARSIA/DGZ om hen te informeren over de uitvoering van tests op het (de) rund(eren) uit gebieden die niet officieel vrij zijn van tuberculose.

De bedrijfsdierenarts leeft de richtlijnen betreffende de monsternemingen en de tuberculaties strikt na. In geval van overtreding kan zijn erkenning ingetrokken worden na een tuchtprocedure.

Praktisch:

- Alle monsternemingen en tuberculaties dienen te worden uitgevoerd in het tijdsbestek dat door de centrale gezondheidsadministratie ARSIA/DGZ of door het FAVV is bezorgd;
- Bloedmonsters die in het kader van het toezicht tijdens de winterscreening worden genomen, moeten worden afgeleverd of toekomen in het laboratorium overeenkomstig de bepalingen van het KB IBR. Monsters die moeten dienen voor een IFNg-test moeten in het laboratorium binnen een termijn van maximaal 8 uur na de afname toekomen in overleg met het betrokkene laboratorium.

De monsternemingen en tuberculaties dienen te gebeuren secundum artem.

- De monsterneming dient zo uitgevoerd te worden dat monsters van goede kwaliteit bekomen worden;
- De bloedbuisjes moeten ongeveer 8 ml bloed bevatten zodat na het verwerken van de monsters voldoende serum ter beschikking is voor de voorziene analyses en minstens 5 ml bloed met anticoagulans lithiumheparine. Indien het aangeleverde volume bloed onvoldoende is om dit te realiseren, dan wordt de monsterneming niet vergoed;
- Contaminatie van monsters en kruiscontaminatie tussen monsters dient voorkomen te worden;
- Tuberculaties moeten zo uitgevoerd worden, dat zij correct kunnen afgelezen worden. Dit betekent dat de huid, waar de tuberculatie zal gebeuren, moet worden geschoren (tondeuse, schaar of scheermes (opletten voor irritatie) en gereinigd, dat de dosis tuberculine (niet-vervallen) intradermaal wordt geïnjecteerd en de aanwezigheid van de injectieknobbel wordt gecontroleerd. Na 72 uur wordt de dikte van de huid op de injectieplaats gemeten.
- De monsters moeten zo snel mogelijk en in goede conditie worden afgeleverd aan het

laboratorium.

- ✓ Zo snel mogelijk" betekent dat een monster bestemd voor een ELISA-test binnen de 8 kalenderdagen na de monsterneming aan het laboratorium moet afgeleverd zijn. Een monster dat dient voor een IFNg-test moet binnen 8 uur na de monsterneming aan het laboratorium afgeleverd zijn en vóór het door het betrokken laboratorium aangegeven tijdstip.
- ✓ "In goede conditie" betekent dat de dierenarts de monsters tot het afleveren in optimale omstandigheden dient te bewaren om kwaliteitsvermindering van de monsters te voorkomen. Voor wat betreft de buisjes met gecoaguleerd bloed betekent dit praktisch dat men het bloed gedurende enkele uren aan kamertemperatuur moet laten stollen en vervolgens moet bewaren aan ongeveer 4°C. Voor wat betreft de buisjes met anticoagulans voor de IFNg-test, moet de temperatuur voor het transport tussen 16°C en 23°C liggen, **maar ze mogen vooral niet bij 4°C worden vervoerd.**

De kwaliteit van de monsters zal door het laboratorium bij aankomst in het laboratorium geëvalueerd worden. **zie punt 7.4.4.2.**

De dierenarts leeft alle administratieve verplichtingen na:

- In het kader van het verkrijgen van zijn vergoeding dient de dierenarts het resultaat van een tuberculatie te melden **aan de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA binnen de 2 werkdagen die volgen op het aflezen** ervan aan de hand van het overzichtsdokument dat zij ter beschikking stellen.
- In het kader van de MELDINGSPLICHT dient de dierenarts **in geval van een positieve of twijfelachtige reactie na tuberculatie eveneens onmiddellijk de LCE telefonisch te verwittigen en dit te bevestigen per fax of per e-mail** (zie punt 9.4);
- Alle monsters worden correct geïdentificeerd. Waar deze meegeleverd worden met de opdracht, worden de identificatiemiddelen (stickers of lijsten) ter beschikking gesteld door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA, gebruikt;
- De analyseaanvraagformulieren worden overeenkomstig de gebruikelijke richtlijnen correct ingevuld. Daarbij worden de motieven voor het onderzoek aangegeven.

7.4.2.3. Vergoedingen.

Het Fonds betaalt op basis van kostenstaten, die door de bedrijfsdierenarts of de dierenarts die onder zijn verantwoordelijkheid is aangesteld worden bezorgd, de volgende vergoedingen voor de monsterneming en de tuberculaties. De onderstaande bedragen worden elk jaar vanaf 1 oktober geïndexeerd:

- Bloedmonsters (buiten de monsters bedoeld in het KB IBR):
 - *Wettelijke basis: KB van 17-01-2021 betreffende de bestrijding van rundertuberculose;*
 - *Bedrijfsbezoek: 30,11 euro per beslag, per bezoek per dierenarts en per dag;*
 - *Monsterneming: 3,00 euro per monster.*
- Tuberculaties:
 - *Wettelijke basis: KB van 17-01-2021 betreffende de bestrijding van rundertuberculose;*
 - *Bedrijfsbezoek: 30,11 euro per beslag;*
 - *Tuberculatie: 5,86 euro per tuberculatie.*

Het Fonds keert geen vergoeding uit in het kader van onderzoeken en nieuwe bemonsteringen in verband

met de introductie van runderen uit gebieden die niet officieel vrij zijn van tuberculose. Deze kosten zijn ten laste van de verantwoordelijke.

Er wordt geen vergoeding betaald voor monsters indien de dierenarts een fout heeft gemaakt bij het nemen van het monster, of bij de identificatie ervan, of in geval van onjuiste opslag onder de verantwoordelijkheid van de dierenarts (= niet-conform monsters vóór analyse: zie punt 7.4.4.3). De logistieke kosten kunnen door het laboratorium in rekening gebracht worden aan de dierenarts die de niet-conforme monsters heeft genomen als alle monsters niet-conform zijn vóór analyses.

Indien een dierenarts meer monsters instuurt dan wordt gevraagd in de opdracht, dan worden deze extra monsters evenmin vergoed.

Ingeval fraude of herhaalde en vergaande slordigheden bij de monsternemingen of tuberculinaties worden vastgesteld, dan verliest de betrokken dierenarts, ongeacht de andere sancties die genomen worden, alle recht op vergoedingen. In dat kader is het belangrijk om te noteren dat het FAVV steekproefsgewijs DNA-onderzoek kan laten uitvoeren op stalen van willekeurig of gericht gekozen veebeslagen.

De vergoedingen worden volgens de gangbare procedures toegekend op basis van kostenstaten.

7.4.3. Instructies voor DGZ, ARSIA (gezondheidsadministratie).

7.4.3.1. Algemeenheden.

De gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- de selectie van de beslagen in het kader van het standaardtoezicht en de selectie van de te bemonsteren runderen in het kader van het toezicht op tuberculose (extractie van de identiteit van de runderen uit de SANITEL-inventaris van het beslag);
- de bedrijfsdierenarts en de betrokken veehouder inlichten over de selectie van het beslag met het oog op de bemonstering in het kader van het toezicht;
- de planning van de bemonstering in het kader van het monitoringprogramma (lijsten van de te bemonsteren dieren + soort(en) monster(s) die door de dierenarts moet(en) worden genomen + soort test die door het laboratorium moet worden uitgevoerd);
- de bedrijfsdierenarts in kennis stellen van de uit te voeren tests, de periode waarin de monsters moeten worden genomen, het aantal te nemen monsters en de identiteit van de te bemonsteren dieren/groepen dieren;
- de toezending aan de bedrijfsdierenarts van de bemonsteringsmodaliteiten naar gelang van het soort test;
- het afdrucken van de bemonsteringsopdrachten die alle administratieve gegevens bevatten die de administratieve behandeling door het laboratorium vergemakkelijken en waarin op gestandaardiseerde wijze de informatie en de redenen worden gespecificeerd die in het testverslag moeten worden vermeld en aan de gegevensbank moeten worden meegedeeld.
- het opmaken van een totaalijst van de opdrachten die moeten worden uitgevoerd door de bedrijfsdierenartsen en de verzending van deze lijst naar PRI@favv-afsva.be en naar de LCE's (ULC.PRI@favv-afsva.be) (zie punt 9.4). Deze lijst bevat minstens de volgende gegevens: beslagnummer, naam en adres van de veehouder, dierenarts, motief;
- het beheer van de databank voor tests die moeten worden uitgevoerd in het kader van de bestrijding van rundertuberculose;
- de verzending van een maandelijks overzicht van de uitgevoerde tests/uitgevoerde opdrachten

- naar het FAVV of om het FAVV toegang te geven tot deze gegevens;
- de maandelijkse verzending aan de FOD van het aantal / type tests die door elk erkend laboratorium worden uitgevoerd;
 - het opmaken van de lijsten met de prestaties van de dierenartsen;
 - het opstellen van een lijst van niet-uitgevoerde opdrachten (met uitzondering van bevestigingstests en monitoring van letsels in het slachthuis) in het kader van het KB en de verzending van deze lijst aan de LCE's.

7.4.3.2. **Praktische voorbereiding.**

De gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ stelt de lijst op van de te bemonsteren beslagen in het kader van het monitoringprogramma tegen 1 december van het betrokken jaar:

- De lijst van de beslagen die in het kader van het standaardbewakingsprogramma moeten worden bemonsterd (1/5e van de beslagen met uitzondering van de beslagen die specifiek moeten worden opgevolgd) wordt opgesteld door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA en is gebaseerd op de postcode;
- De bijkomende lijst van de beslagen die het voorwerp van een opvolging uitmaken en die in het bewakingsprogramma moeten worden opgenomen, wordt door het FAVV opgesteld en uiterlijk op 15 november van elk jaar aan de gezondheidsadministratie ARSIA /DGZ meegedeeld.

De gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA maakt aan de hand van de lijsten van de te bemonsteren en te tuberculineren beslagen een werkpakket over aan elke dierenarts. Dit werkpakket zal voor elk beslag aangeven:

- welke monsternemingen en tuberculinaties verwacht worden;
- de leeftijdscategorie en identificatie van de dieren die moeten bemonsterd worden (individuele selecties) of in aanmerking komen voor bemonstering (steekproef);
- desgevallend de individuele identificatie van de dieren die moeten getuberculineerd worden (individuele selectie);
- alle benodigde formulieren die de monsters moeten vergezellen naar het laboratorium;
- desgevallend alle benodigde documenten voor de aflezing en de melding van de resultaten van de uitgevoerde tuberculinaties;
- in geval van de gezondheidsadministratie van ARSIA, de nodige barcodes om te kleven op bloedmonsters;
- in geval van de gezondheidsadministratie van DGZ, worden er geltubes met dubbele barcode gebruikt, het tweede gedeelte van de barcode dient op het aanvraagformulier naast de identificatie van het dier gekleefd te worden.

De gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA bezorgt de formulieren voor monsternemingen en tuberculinaties op beslagen zonder bedrijfsdierenarts aan de betrokken LCE.

7.4.3.3. **Vergoeding**

De gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ worden voor hun werkzaamheden vergoed volgens de afspraken gemaakt in het contract met het FAVV (sub-overeenkomsten 4 en 5)

7.4.4. Instructies aan de laboratoria

7.4.4.1. Algemeenheden

Voor het eerste jaar van toepassing van het koninklijk besluit betreffende de bestrijding van rundertuberculose (2021) bepaalt Sciensano het niveau van validatie dat nodig is voor een laboratorium dat erkend is voor serologische tests voor dierziekten, maar niet geaccrediteerd is voor niet-bacteriologische tests voor de opsporing van tuberculose, om de analyses te kunnen uitvoeren waarin dit besluit voorziet.

Een laboratorium dat monsters ontvangt voor onderzoek in het kader van het KB voor de bestrijding van rundertuberculose kan beschikken over relevante informatie die van SANITEL afkomstig is over de runderen en de rundveebeslagen waarvan de monsters zijn genomen en, voor elk beslag, de contactgegevens van de verantwoordelijke persoon en de betrokken bedrijfsdierenarts. Het Agentschap stelt deze informatie die van SANITEL afkomstig is, op verzoek ter beschikking van elk erkend laboratorium.

De laboratoria bezorgen de beheerder van het Fonds tegen 1 februari 2021 de eenheidsprijzen die voor elke niet-bacteriologische (ELISA, Enferplex en IFNg) test worden toegepast, alsook de logistieke kosten die aan de IFNg tests verbonden zijn.

7.4.4.2. Verwerken en bewaren van de monsters.

De bloedmonsters betreffen gestold bloed (buisje zonder anticoagulans) voor ELISA-testen of niet-gestold bloed (buisje met anticoagulans) voor IFNg testen.

Alvorens monsters te conditioneren, voert het erkend laboratorium een kwaliteitscontrole uit van de aangeleverde monsters. Deze kwaliteitscontrole heeft betrekking op:

- het respecteren van de opdracht, namelijk het bemonsteren van de diverse leeftijdscategorieën volgens het onderdeel van de campagne dat betrekking heeft op het beslag;
- het respecteren van de administratieve instructies door de dierenarts: correct ingevuld analyseaanvraagformulier (inbegrepen juiste motief), correct geïdentificeerde monsters, maximale tussentijd van 8 dagen/8 uur tussen monsterneming en aanleveren van de monsters;
- de fysieke kwaliteit en de visuele aspecten van de monsters (gebruik van het vermelde busje voor bloed met coagulans (weigering van bloed dat is afgenomen met coagulans zoals EDTA) hemolyse, kleur, geur, troebelheid, aanwezigheid van stolsels in het busje bloed met coagulans);
- vervoerstemperatuur voor IFNg stalen: 16-23 °C;
- volume dat voldoende is om de analyses mogelijk te maken (min 5 ml voor een IFNg test en 8 ml voor een ELISA test).

Het laboratorium controleert de kwaliteit van de monsters bij aankomst.

Bij het conditioneren wordt van elk gestold bloedstaal een volume serum in één of meerdere microtubes overgebracht, voldoende om de voorziene analyses uit te voeren. Het laboratorium bepaalt zelf de volgorde van de monsters op de blokken.

De volgende tabel specificeert de soorten monsters of submonsters die door het laboratorium moeten worden bewaard, evenals de methode en de minimale opslagperiode, hetzij voor validatie van nieuwe analysekits door het NRL, hetzij voor controle van genetische profielen door het Agentschap:

Soort monsters / surmonter	Bewaarmethode	Minimale bewaaringstermijn (maanden)
Serum	Vriezen -20°C	3
Geactiveerd plasma (van de PPD stimulatie)	Vriezen -20°C	3
Geactiveerde plasma's (van alle stimulaties) op verzoek van het NRL	Vriezen -20°C	Vooraf overeen te komen met Sciensano

7.4.4.3. Niet-conforme monsters / niet-conforme resultaten

- **Een monster is niet-conform** als het niet voldoet aan de vereiste kwaliteitseisen:
 - Probleem geïdentificeerd vóór de analyse:
 - administratief probleem;
 - buisfout of gebrek aan menging en dus stolselvorming.
 - Probleem geïdentificeerd tijdens de analyse (kleine klonters): Monsters die bij de analyse niet-conform blijken te zijn, worden in het testrapport vermeld met "niet-conform resultaat".
- **Een resultaat is niet-conform** als de cellen dood zijn (de positieve controle die normaal gesproken veel IFNg zou moeten produceren, is dat niet) en het resultaat is niet-conform. De buizen werden niet op de juiste temperatuur gehouden of kwamen niet binnen de aanbevolen tijd aan.

Voor dit laatste punt is het echter mogelijk dat sommige monsters niet reageren op de positieve controle, ook al lijkt de kwaliteit van het ontvangen monster correct te zijn. Om te voorkomen dat te veel tests worden herhaald op kosten van de dierenartsen, is een limiet van 7% van de niet-conforme resultaten vastgesteld. Boven deze grens wordt aangenomen dat het waarschijnlijk een defect in het monster is dat problemen in het laboratorium veroorzaakt. Dit percentage is vastgesteld op basis van de ervaring in het laboratorium en kan worden herzien in het licht van de ervaring in het veld.

Elke vóór de analyse niet-conforme bemonstering wordt beschouwd als niet te zijn uitgevoerd voor de screening of het toezicht op rundertuberculose. Voor dergelijke monsters wordt geen vergoeding aan de dierenarts betaald. De kosten voor de ophaling van niet-conforme monsters kunnen door het laboratorium in rekening gebracht worden aan de dierenarts die de monsters neemt.

Het laboratorium informeert de dierenarts die de monsters neemt hierover zo spoedig mogelijk. De dierenarts bemonstert de betrokken runderen binnen 5 openbare dagen opnieuw overeenkomstig de door het laboratorium vastgestelde bemonsteringsmodaliteiten.

Niet-conforme resultaten worden op het testrapport van het laboratorium vermeld om de dierenarts en LCE te informeren. Het niet-conforme resultaat wordt door het laboratorium geregistreerd in de centrale database. Afhankelijk van de algemene resultaten van het beslag en het epidemiologisch onderzoek kan het FAVV de bedrijfsdierenarts vragen een nieuw monster te nemen bij de betrokken runderen, volgens de door het laboratorium vastgestelde bemonsteringsmethoden. Als er voor dit beslag meer dan 7% niet-conforme resultaten zijn, zijn de logistieke en analysekosten voor rekening van de dierenarts.

Ingeval de dierenarts de nieuwe opdracht niet naleeft zonder een gegronde reden, zal de LCE een PV opstellen en het statuut van het beslag schorsen.

Notificatie van de niet-conforme resultaten:

- in het kader van de bewaking of van een individuele test, stelt het laboratorium de dierenarts die het monster neemt hiervan onmiddellijk per mail met een kopie naar de desbetreffende LCE van het FAVV (zie punt 9.4). Het laboratorium vermeldt de identificatie van het beslag, de dierenarts en de betrokken dieren.
- In het kader van een haard: het laboratorium meldt dit aan de betrokken LCE van het FAVV (zie punt 9.4).

7.4.4.4. **Beheer van de niet-afdoende resultaten**

Het gaat om resultaten die zijn verkregen op een ongewijzigd monster, waarvan de aard geschikt is voor het type onderzoek, maar dat geen relevante gegevens geeft over de besmetting of blootstelling van een rund aan het tuberculose-agens. Dit zijn monsters waarvan de cellen IFNg produceren zonder stimulatie (d.w.z. gebrek aan reactiviteit zoals gemeten door de positieve controle).

Naast een individuele test kan het FAVV, afhankelijk van de andere resultaten van het beslag en het epidemiologisch onderzoek, beslissen dat elk niet-afdoende resultaat opnieuw moet worden bemonsterd en opnieuw geanalyseerd bij het betrokken dier of de betrokken dieren..

Wanneer één of meer runderen die een niet-afdoend resultaat hebben gekregen, opnieuw moeten worden bemonsterd, stelt het Agentschap de dierenarts die de monsternemingen verricht daarvan in kennis, die de monsterneming plant. De gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ verstrekt de dierenarts de lijst van de opnieuw te bemonsteren dieren.

7.4.4.5. **Beheer van de monsters bij aankomst in het laboratorium**

Fase 1:

- Bij aankomst in het labo worden de monsters visueel gecontroleerd (controle administratie, juiste tube, juiste temperatuur, geen klonter,...):
 - Ofwel zijn alle monsters conform → deze monsters gaan naar de volgende fase om te worden onderzocht
 - Ofwel zijn er niet-conforme monsters:
 - → **labo** stelt de bedrijfsdierenarts daarvan in kennis die zo spoedig mogelijk nieuwe monsters van de betrokken runderen neemt (bijlage 3, A7 van het KB).
Voor deze nieuwe bemonstering: de kosten worden door het Fonds gedragen, tenzij de monsters vóór de analyse opnieuw niet -conform zijn.

Fase 2:

- De conforme monsters worden geanalyseerd: mogelijke **resultaten**:
 - **Positief/ negatief**
 - **Niet-conform resultaat** (bvb klonter of wanneer de positieve monstercontrole negatief is, de lymfocyten niet levensvatbaar zijn).
De LCE beslist (op basis van het motief, de resultaten van de analyses en het epidemiologisch onderzoek) of de dieren met een niet-conform resultaat opnieuw moeten worden bemonsterd. Als dit het geval is :

- < of = 7% niet-conforme resultaten: alle kosten van tweede bemonstering (logistiek, analyse, vergoeding bezoek, vergoeding bemonstering) zijn te laste van het Fonds;
- > 7 % niet-conforme resultaten: alle kosten van tweede bemonstering (logistiek, analyse, vergoeding bezoek, vergoeding bemonstering) zijn voor de dierenarts die de monsters opnieuw neemt;
- **Niet-afdoend resultaat** (wanneer de negatieve monstercontrole positief is, er toch gamma-interferon wordt vrijgegeven terwijl de lymfocyten niet worden gestimuleerd). De LCE beslist (op basis van het motief, de resultaten van de analyses en het epidemiologisch onderzoek) of de dieren met een niet-afdoend resultaat opnieuw moeten worden bemonsterd.
 - Onafhankelijk van het aantal niet-afdoende resultaten zijn alle kosten van bemonstering en analyse ten laste van het Fonds.
- **Niet-conforme en niet-afdoende resultaten:** De LCE beslist (op basis van het motief, de resultaten van de analyses en het epidemiologisch onderzoek) of dieren met niet-afdoende of niet-conforme resultaten al dan niet opnieuw moeten worden bemonsterd:
 - De logistieke kosten zijn ten laste van het Fonds;
 - De kosten van de heranalyse van monsters met niet-conforme resultaten komen ten laste van de dierenarts indien meer dan 7% van de resultaten niet-conform zijn. De kosten van een nieuwe analyse van monsters die een niet-afdoend resultaat of een niet-conform resultaat (indien = < 7%), hebben opgeleverd zijn ten laste van het Fonds ;
 - Het bezoek van de dierenarts wordt vergoed (want er was ten minste één niet-afdoend resultaat);
 - De vergoeding voor herbemonstering van monsters met niet-conforme resultaten wordt niet aan de dierenarts betaald als meer dan 7% van de resultaten niet-conform zijn. De vergoeding voor herbemonstering van monsters met niet-afdoende resultaten of niet-conforme resultaten (indien = < tot 7%) wordt betaald door het Fonds.

Informatie over de facturering van logistieke en analysekosten naar aanleiding van hertests na niet-conforme en/of onduidelijke resultaten moet worden vermeld in de door de gezondheidsadministratie ARSIA/DGZ afgegeven analyseaanvraag (code, cfr technisch referentieel), zodat het laboratorium het besluit correct toepast

7.4.4.6. **Beheer van de IFNg-tests in geval van een haard (haarden)** (contactbedrijven)

Zie punt 7.2.1.

Als de capaciteit van de laboratoria wordt overschreden, worden contactbedrijven die niet binnen de termijn kunnen worden getest, getest door middel van vergelijkende tuberculinetests om een langdurige blokkering van het contactbedrijf te voorkomen.

Laboratorium	Te contacteren persoon	E-mailadres (minimum 2)
Sciensano	David Fretin	David.fretin@sciensano.be Sylvie.marche@sciensano.be
ARSIA	Christian Quinet Fabien Grégoire	christian.quinet@arsia.be fabien.gregoire@arsia.be
DGZ	Mia Vanrobaeys	Mia.vanrobaeys@dgz.be

	Ellen Van Driessche	labo@dgz.be
FAVV	Jacqueline Evers	PRI@favv-afsca.be
LAVETAN	Annelies Goolaerts	annelies.goolaerts@lavetan.be sales.dierproductie@lavetan.be

Op de opdracht die verstuurd wordt vanuit de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA zal het laboratorium vermeld worden waarmee de veehouder/dierenarts contact zal moeten opnemen om een de monsternames in te plannen.

7.4.4.7. Rapportage.

Betreffende de rapportering van de resultaten worden de volgende richtlijnen nageleefd:

- De rapportering en uitwisseling van nuttige gegevens tussen de laboratoria gebeurt zoveel mogelijk elektronisch;
- De laboratoria delen alle resultaten, uitgezonderd de resultaten van de bepaling van een DNA-profiel, schriftelijk of elektronisch aan de betrokken dierenartsen en eventuele veehouders mee;
- De laboratoria delen de resultaten en gegevens (zie technische basislijn) mee aan de databank die door de ARSIA/DGZ-verenigingen wordt beheerd;
- De laboratoria melden niet-negatieve resultaten via de gebruikelijke kanalen van de meldingsplicht aan het FAVV:
 - Een positieve ELISA test;
 - Een positieve test Enferplex
 - Een IFNg-test met een positief resultaat in ten minste één van de twee tests (PPDB-PPDA en MIX-EC);
 - Een niet-conform resultaat;
 - Een niet-afdoend resultaat.

Het laboratorium zal de gebruikelijke administratieve gegevens uit Sanitel en de resultaten van de uitgevoerde analyses opnemen in AHLICS. Betreffende de resultaten van de analyses worden naast de kwalitatieve resultaten ook kwantitatieve gegevens geregistreerd. Er wordt hiervoor verwezen naar de lijst van variabelen, die in onderling overleg tussen de laboratoria is vastgelegd.

Voor de IFNg-test worden 3 resultaten geregistreerd:

- het resultaat "rundertuberculose- IFNg-PPDB";
- het resultaat "rundertuberculose - IFNg - Synthetic Ag Mix";
- het resultaat "runderparatuberculose - IFNg-PPDA".

In afwachting van het volledig operationeel zijn van het AHLICS-systeem, geven de laboratoria de analyseresultaten door via het door de verenigingen opgezet voorlopig systeem.

7.4.4.8. Transfer van de monsters van de laboratoria naar sciensano

In geval van een niet-negatieve Elisa-test, wordt een monster van de afname naar Sciensano gestuurd ter bevestiging door de Enferplex-test.

Het monster zal met de Sciensano-camionnette worden verstuurd die dagelijks rondrijdt naar de laboratoria.

7.4.4.9. **Vergoedingen.**

De laboratoria worden door het Diergezondheidsfonds vergoed op basis van de tarieven die vóór 1/02/2021 aan de FOD worden meegedeeld voor al de niet-bacteriologische analyses (ELISA, IFNg en Enferplex) die worden uitgevoerd, en voor de kosten van het transport van de monsters die in het kader van een IFNg-test moeten worden geanalyseerd behalve in geval van onderzoek met het oog op de aankoop van een of meer runderen die worden binnengebracht uit een land dat niet vrij is van tuberculose.

Echter:

Er is geen vergoeding van het Fonds voor **logistieke kosten**:

- in het geval van een individueel niet-conform monster vóór de analyse voor de IFNg-test of alle monsters niet-conform vóór analyse zijn. De kosten voor de ophaling kunnen door het laboratorium in rekening gebracht worden aan de dierenarts die de monsters neemt (zie punt 7.4.4.3).

Er is geen vergoeding uit het Fonds **voor analysekosten**:

- in een heronderzoek van meer dan 7% van de monsters met een niet-conform resultaat.

Deze analysekosten moeten aan de bemonsteringsdierenarts worden gefactureerd.

De betaling gebeurt op basis van een driemaandelijke voorlegging van de vorderingen met vermelding van het aantal uitgevoerde analyses.

De gezondheidsadministratie(s) van ARSIA en DGZ verstrekken de beheerder van het Fonds maandelijks een stand van zaken van de door het laboratorium uitgevoerde tests..

Mailadres voor de beheerder van het Fonds : apf.vetserv@health.fgov.be

Te vermelden mededeling: 'vorderingen laboratorium TUBERCULOSE analyses'.

8. Rol van Sciensano

Sciensano is het nationale referentielaboratorium voor rundertuberculose.

Sciensano is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- het valideringsniveau vaststellen dat nodig is voor een laboratorium dat is erkend, maar nog niet geaccrediteerd is voor niet-bacteriologische tests om de analyses uit te voeren die gepland zijn in het kader van de bestrijding van tuberculose;
- de vaststelling van de test die voor de bevestigingsprocedure moet worden gebruikt;
- bacteriologische analyses (PCR/kweek) op monsters van gestorven/geslachte runderen;
- de bemonsteringsmodaliteiten definiëren: type buisjes (1 buisje voor de ELISA-test en 1 buisje voor de IFNg-test), opslagvoorwaarden, bewaar temperatuur en voorwaarden voor het transport van de monsters;
- kits voor niet-bacteriologische tests valideren;
- een standaardbrief voor de dierenartsen met betrekking tot IFNg-tests opstellen;
- de levering van rundertuberculinen en aviaire tuberculinen tot 21 april 2021 ;

- de uitvoering van bevestigingstests (Enferplex) op positieve serummonsters (zie punten 7.3.2., *onderdeel 1 Standaardbewakingsprogramma*);
- de uitvoering van serologische tests en IFNg-tests in beslagen waar een rund positief heeft getest op RT-PCR en/of kweek.

9. Rol van het FAVV.

9.1. Algemeenheden.

Het FAVV is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- de voorbereiding, ondersteuning en verspreiding van algemene informatie;
- het leveren aan de gezondheidsdienst van ARSIA/DGZ van de lijsten van de beslagen die moeten worden getuberculineerd (= contactbeslagen als de laboratoriumcapaciteit voor IFNG-tests wordt overschreden en niet binnen 30 dagen een testresultaat kunnen geven) en die buiten het standaardbewakingsprogramma moeten worden bemonsterd(PRI-taak);
- het leveren aan de gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ van de "redenen" voor de analyses en de referentienummers in geval van haarden;
- het opleggen van bijkomende monsterneming aan de veehouders en aan de dierenartsen;
- het opvolgen in geval van een niet-negatief resultaat van een tuberculatie of een analyse voor tuberculose volgens de beslissingstabel gevalideerd door de TUB labo- groep ;
- het doorsturen van de formulieren voor monsternemingen en tuberculaties van beslagen zonder bedrijfsdierenarts, aan de aangeduide (bedrijfs)dierenartsen;
- het schriftelijk (mail) verwittigen van de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA van geannuleerde opdrachten;
- het schriftelijk (mail) verwittigen van de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA bij administratieve wijziging van de bedrijfsdierenarts van een geselecteerd beslag voor het toezichtsprogramma;
- indien de LCE een melding ontvangt van een conforme tuberculatie, dan stuurt de LCE een mail/fax terug naar de dierenarts met de vermelding dat deze informatie naar de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA verzonden moet worden in het kader van het verkrijgen van hun vergoeding;
- de financiering van de doses en de verzending van de tuberculine tot 21 april 2021;
- kennisgeving van de status van het beslag aan de veehouder: kennisgeving van elke wijziging in de gezondheidsstatus, blokkering, opheffing van de maatregelen, kennisgeving van de slacht ;
- het beheer van de lijst van slachthuizen die zijn erkend voor het slachten van tuberculose;
- de communicatie met de veehouder om ervoor te zorgen dat positieve melk niet eindigt met gezonde melk (vermijd het verplaatsen van de vrachtwagen naar een positieve boerderij).

9.2. Opvolging van de niet-conforme resultaten.

Wanneer monsters van een beslag een niet-conform resultaat geven (zie punt 7.4.4.3), dan meldt het laboratorium dit onmiddellijk aan de dierenarts en de betrokken LCE. Deze kennisgeving wordt gedaan via de overeengekomen contactpunten van de LCE (per e-mail, zie punt 9.4) met vermelding van de

identificatie van het beslag, van de dierenarts en de dieren waaruit de monsters zijn genomen die een niet-conform resultaat opleverden

Afhankelijk van de algemene resultaten van het beslag, het epidemiologisch onderzoek:

- als er voor dat beslag meer dan 7% niet-conforme resultaten zijn, kan het FAVV de bedrijfsdierenarts vragen om op eigen kosten een nieuw monster te nemen bij de betrokken runderen, volgens de door het laboratorium vastgestelde bemonsteringsmethoden. In dat geval komen de kosten (logistiek, analyses, bemonstering, bedrijfsbezoek) ten laste van de dierenarts.
- indien voor dit beslag < of = 7% niet-conforme resultaten worden geconstateerd, kan het FAVV de dierenarts van het bedrijf verzoeken een nieuw monster van de betrokken runderen te nemen overeenkomstig de door het laboratorium vastgestelde bemonsteringsmethoden. In dat geval komen de kosten (logistiek, analyses, bemonstering, bedrijfsbezoek) ten laste van het Fonds.

De LCE zal de opdracht schriftelijk aan de dierenarts bevestigen en de gezondheidsadministratie van ARSA/DGZ op de hoogte brengen, zodat het nieuwe analyseformulier kan worden aangepast.. In geval van een IFNg-test zal de dierenarts een nieuwe afspraak moeten maken met het betrokken laboratorium.

9.3. Opvolging van de niet-uitgevoerde taken.

Elke LCE ontvangt vanwege de gezondheidsadministratie van DGZ en ARSIA een lijst met opdrachten die niet uitgevoerd werden. Voor elk beslag op deze lijst waarvoor geen melding is gebeurd van de onmogelijkheid om de opdracht uit te voeren, zal de LCE de nodige opvolging geven zoals voorgeschreven door het hoofdbestuur van het FAVV.

9.4. Contactgegevens van de lokale controle-eenheden (primaire productiesector).

LCE	Mailadres	Telefoonnummer	Faxnummer
Waals-Brabant - Namen	pri.bna@afscab.be	081/20.62.00	081/20.62.01
Henegouwen	pri.hai@afscab.be	065/40.62.11	065/40.62.10
Luik	pri.lie@afscab.be	04/224.59.11	04/224.59.01
Luxemburg - Namen	pri.lun@afscab.be	061/21.00.60	061/21.00.79
Antwerpen	pri.ant@favv.be	03/202.27.11	03/202.27.93
Oost-Vlaanderen Vlaams-Brabant	pri.ovb@favv.be	09/210.13.00	09/210.13.31
Vlaams-Brabant - Limburg	pri.vli@favv.be	016/39.01.11	016/39.01.05
West-Vlaanderen	pri.wvl@favv.be	050/30.37.10	050/30.37.51

10. Bijlagen en bijbehorende documenten.

Bijlage 1: lijst met landen met risico op tuberculose

Bijlage 2: beslissingsbomen

Bijlage 1 : lijst van landen met risico op tuberculose

LANDEN MET RISICO OP TUBERCULOSE: situatie op 01-02-2021

Deze lijst bevat de lidstaten die niet officieel vrij zijn van tuberculose op het ganse grondgebied van de lidstaat.

	TUBERCULOSE
BG	Bulgarije
CY	Chyprus
ES	Spanje
GR	Griekenland
IE	Ierland
IT	Italië
PT	Portugal
RO	Roemenië
HR	Kroatië

Bijlage 2 : Beslissingsbomen